

HOOG SPEL BOVEN URUZGHAN

Hoog spel boven Uruzghan

Kandahar is een enorme basis aan midden in de woestijn met zo'n tot op de botten gemotiveerde 11000 soldaten, wetend wat de Taliban doet in Afganistan. De gewone Afghanen hunkeren naar een leefbaarheid in een nu door oorlogen en meedogenloze regimes zwaar geteisterd land. ISAF probeert stabiliteit te realiseren en met name Kandahar speelt een belangrijke rol in de roerigste gebieden van dit land, zoals de provincies Kandahar, Uruzgan en Helmand waar de Nederlanders zitten. Hoe kijken zij tegen de problematiek aan, en hoe is de stemming in dit relatief onveilige, zo niet gevaarlijkste deel van het land? Dat kun je alleen zelf peilen ter plekke, een kans die Piloot en Vliegtuig kreeg. Slapen, wassen, douchen, eten met- en werken tussen de troepen geeft je al heel snel een beeld wat zich kort laat omschrijven, ondanks de reeds gevallen slachtoffers. Supergemotiveerd, een uitstekende onderlinge omgang met elkaar zowel als met het kader. Een enorm 'wij' gevoel, ondanks of juist dankzij de ongemakken en gevaren die je elke dag omringen.

Een middelgrote tent, de 'Dutch Corner' herbergt een gezellige bar, gelegenheid voor darten, kaarten, praten, zithoekjes, een toneel voor ernstige zaken als commandant Lorraine iets moet meedelen, of juist ontspanning. Gesprekken met Jan soldaat of kader, het gaat allemaal even ontspannen binnen het nodige respect over en weer. Als we dit transparant gaan projecteren over een interview wat we hadden met RC-South Commander McCord, schetsen we een goed beeld van de dagelijkse werkzaamheden en motivatie van 'onze' mensen. 'Weten waar je het voor doet', voor de bevolking aldaar en uiteindelijk op termijn ook voor jezelf of volgende generaties. Waarden en normen.

RC-South

Vanuit Kandahar wordt de Regional Command South (RC-South) gerund. Commander McCord schetst helder en duidelijk hoeveel tijd en energie wordt gestoken in veiligheid, dagelijkse routines, burozaken en logistiek, voedsel en brandstof, noem het maar. Alleen dat al is een circus op zich. Een voordeel is wel dat het RC-South hoofdkwartier zich bevindt op Kandahar Airbase. Veel materiaal en mensen zijn daardoor vrij snel en direct (via luchtbruggen) op de plek van bestemming. RC South zorgt voor 'alle internationale neuzen dezelfde kant op'. Met het werk en motivatie van o.a. onze mensen wordt in Afghanistan gebouwd aan veiligheid en nieuwe kansen voor de Afghanen. Een eigen politionele macht, onderwijs, scholen bouwen, economie verbeteren. Projecten zoals in 2007 via Nederland 100.000 bomen geplant, dit jaar weer. Saffraanteelt in plaats van papaver. Het zijn geen kortcyclische projecten maar jarenplannen. In Noord Afghanistan werkt dit allemaal al vrij goed. Onze coalitie werkt met de Afghanen, zij, en wij! Onze mensen werken aan een basis welke de Afghanen de kans moet geven op eigen kracht verder te kunnen bouwen aan hun veilige(r) toekomst.

De indruk ontstaat soms dat Nederland meer gevechtstaken uitvoert dan dat het opbouwt. Dat wordt onafhankelijk van elkaar direct betwist door o.a. Apache vlieger 'Wit-Nie' (callsign) en F-16 piloot 'Richard' waarvan de namen uit veiligheids overweging niet worden genoemd. Beiden verwoorden dat 'we' er zijn om de huizen op te bouwen, niet kapot te schieten. Overschrijden van de geweldsdrempel gebeurt pas in de allerlaatste fase bij absolute noodzaak, en dan nog zeer afgewogen. Hoewel de missie officieel begonnen is als een

wederopbouwmissie met als doel stabiliteit in het land te brengen is bij uitkristallisatie hiervan in fase vier in de zuidoostelijke provincies Uruzgan, Helmand en Kandahar zelf gestuit op de meest felle tegenstand sinds het land veroverd werd door de Amerikanen onder Operatie Enduring Freedom (OEF). Stille getuige hiervan is de 'Last Stand' waar de laatste Taliban verzet bood na de weigering om over te geven. Door een 500 ponds bom in hun schuilplaats werden ze uitgeschakeld. Het gebouw is een symbool en relikwie, een bomkrater met nu kantoren eromheen opgetrokken. Een andere plaats met historie, maar wel eentje waar je de kriebels van krijgt is de 'Silver Hangar', een grote hangaar met deuren in zilvergrijs. Hier werd tijdens Taliban-regime een grote groep ontwikkelde vrouwen opgehangen waarna de plaatselijke bevolking werd verzameld en er verplicht doorheen gejaagd ten teken dat vrouwen zo eindigen als ze niet thuis binnen de muren van de Qualaa (boerderij) blijven en precies doen wat de man zegt.

De maatschappelijke discussie waarom Nederland daar is zou waarschijnlijk direct een andere wending aannemen als eenieder los van veilig huis en haard hier dit zelf zou kunnen aanschouwen. De Taliban kon zich na het eerste succes van OEF terugtrekken in het immense Hindu Kush gebergte aan de grens met Pakistan waar de verwante Pathanen aldaar onderdak bieden zoals bijvoorbeeld in Noord Waziristan. Nu proberen ze ISAF te treffen door aanvallen op patrouilles, terroriseren van de bevolking hopen op de lange adem tegenover de miljoenen verslindende ISAF operatie. De Taliban, ook wel opposing military forces (OMF) genoemd blijven taai hoewel ISAF grondacties in toenemende mate succesvol zijn. Zij hebben groot ontzag voor het luchtwapen, een ontzag wat uit de Sovjet-overheersingstijd stamt. Nederland speelt hier prominent in mee, je zou kunnen zeggen we zijn een speler van het A-team.

Apache en F-16 in de hoofdrol

De grondtroepen zijn zeer tevreden over de Nederlandse Luchtmacht. Zodra Apaches verschijnen gaan de Taliban direct op de loop, want zij kennen de dodelijkheid van deze helikopter, die overigens naast killers bijzonder goede verkenningstoestellen zijn met hun gevoelige sensoren. Door de sterke vergrootmogelijkheden van 130 x voor de Day Television (DTV) en 50 x voor de Forward Looking Infra Red (FLIR, ook zijzicht) kan op grote afstand ver buiten bereik de vijand worden waargenomen. Bovendien kan deze informatie tot in detail gedeeld worden met een 'buddy' helikopters (lead/wing principe). De Apaches zijn goed uitgerust voor verdediging tegen infrarood zoekende projectielen. Vaak worden operaties in het donker uitgevoerd waarbij ook in het donker wordt getankt en opnieuw bewapening wordt gehaald bij Forward Armament en Refuelling Points (FARP). Dit 'farpen' kan ook bij de Engelsen en Amerikanen gedaan worden. Om zoveel mogelijk dicht in het gebied van de grondoperaties te blijven zijn de Apaches van 301 sq. aanwezig op Kamp Holland in Tarin Kowt, de provinciehoofdstad van Uruzgan. De RNLAF F-16's opereren vanaf Kandahar Airfield (KAF) in de Canadese sector waarbij samen met Engelse Harrier Gr.7's en sinds kort Franse Mirage F1's en Mirage 2000's luchtsteun wordt gegeven boven Afghanistan in het geheel en RC-South gebied in het bijzonder. Daarnaast is op Kandahar een keur aan helikopters te zien zoals U.S. Army Blackhawks, Chinooks, Apaches en Kiowa Warriors, USAF Pavahawks, Klu Cougars of Chinooks en soms Engelse of Australische Chinooks of Afgaanse Mi-8 of Mi-24 helikopters. De Engelse bewapende helikopters zijn ook vooral in de de provincie Helmand aanwezig in Camp Hadrian.

Er is wel degelijk opbouw

De Headquarters Wingcommander McCord vertelt over wat ISAF tot nu toe bereikte. Er is

veel werk verricht door de tientallen Provincial Reconstruction Teams (PRT's) in alle sectoren zoals ook in kamp Holland waar het PRT wordt bemand door Australiers, de Nederlandse 'battle group' waarborgt dan de veiligheid. Dit krijgt helaas niet de nieuws waarde die het verdient doordat OMF steeds kan hergroeperen in het Hindu Kush gebergte waar de coalitie geen troepen heeft. Door slimme inzet van het coalitie luchtwapen echter boeken de OMF geen winst. Het 'Afghan National Army' (ANA) wordt door speciale Operational Mentor & Liaison Teams (OMLT) opgeleid om de kneepjes te leren hoe de OMF te controleren. Er worden in toenemende mate Afghaanse garnizoens ingesteld in strategische plaatsen en ISAF loopt samen met hen patrouilles om de OMF te lokaliseren en de bevolking de aanwezigheid te tonen. Showing presence is heel belangrijk om de OMF vaak het hazepad te laten kiezen. Major General Page heeft momenteel het commando over RC-South en is tevreden over het werk van de mannen en vrouwen van Task Force Kandahar (TFK) met Canadezen en anderen, Task Force Helmand (TFH) met Engelsen en Denen en Task Force Uruzgan (TFU) met Nederlanders en Australiers. Iedereen is belangrijk, ook mensen van onderhoud en logistiek, het is team-work en juist door de hoge betrokkenheid van iedereen loopt het zo goed !

Het luchtwapen is onmisbaar

De helikopters en F-16's van de RNLAF vliegen 'pre-planned missions' waarbij voor een bepaalde tijd bescherming wordt geboden zoals het bewaken van konvoeien vanuit de lucht, het escorteren van transporthelikopters, het geven van gegarandeerde luchtdkking boven een bepaald gebied in een bepaald tijdspad om riskante grondoperaties mogelijk te maken en verkenningmissies. Er zijn 'Special Forces' (SF) die in ongecontroleerd gebied kunnen worden afgezet door transport helikopters, maar CSAR missions worden toch bij voorkeur door speciale USAF Pavohawks gedaan hoewel het ook al is voorgekomen dat er Britse militairen hangend onder een Apache in veiligheid werden gebracht. Daarnaast is er een QRF of Quick Reaction Force waarbij gevechtsvliegtuigen op Ground-alert Close Air Support (G-CAS) staan op KAF. Zij kunnen in tijd van noodgevallen snel binnen minuten opstijgen. En die noodgevallen komen geregeld voor als het vuur te hevig wordt op de grond kun je de verliezen aan eigen zijde beperken door luchtsteun. Eerst wordt 'showing presence' gegeven door aanwezigheid kenbaar te maken en daarna indien nodig 'showing force' waarbij hard en laag wordt overgevlogen. Als dit niet helpt dan wordt er gericht geschoten. Dit gebeurt op aanwijzing van een FAC-team (Forward Air Controller) of JTAC (Joint Tactical Air Controller). Deze zal altijd proberen burgerslachtoffers of vuur op eigen mensen te voorkomen waarbij een bevestiging van het doel vanuit de cockpit wordt gevraagd voor er een 'Clear Hot' gegeven kan worden. De 'rules of engagement' (ROE) moeten voor een piloot onder alle omstandigheden helder zijn. Is een bombardement met 500 ponds lasergeleide bommen te riskant dan zal het 30 mm kanon gebruikt worden. De JTAC moet aangeven wat mogelijk is. De Apaches hebben sowieso voordeel in precisie vanuit 'stijlhangende' positie, de pikdonkere nacht geeft dat de op nachtzicht vliegende Apache wordt wel gehoord maar niet gezien. Teams en grondpersoneel draaien 24 uursdienst. Nederlandse F-16's, Britse Harriers of Franse Mirages, kunnen in heel Afghanistan worden ingezet door constant beschikbare tankercapaciteit waar per sortie soms twee of drie keer gebruikt van wordt gemaakt. Bij grootschalige luchtsteun kan hulp worden ingeroepen van A-10 tank-killers vanuit Bagram, marinejagers van Amerikaanse vliegdekschepen, B-1B lancers of B-52's die van meerdere verafgelegen bases kunnen opereren.

Professionaliteit is leverbaar

Onze Apaches en F-16's hebben meerdere wapenfeiten op hun naam en geven dankzij deze succesvolle reputatie en met name de grote ervaring met deze types een vertrouwen

bij de ISAF troepen op de grond, psychologisch heel belangrijk. Nederlandse luchteenheden hadden grote inbreng bij operatie Spin Ghar waarbij de strategische Baluchi-vallei werd schoongeveegd van OMF, de verovering van de stad Musa Qala in Helmand met een grote luchtmobiele actie van de coalitie en de slag om Chora die heel precies door Nederlandse strijdkrachten werd gedirigeerd. Om een indruk te geven hoe spannend dit was het volgende ooggetuigenverslag. De JTAC met codenaam 'Windmill' wordt opgeroepen omdat er zoveel schermutselingen zijn dat er vermoed wordt dat er een aanval op Chora zal plaatsvinden. Hij kijkt mee via zijn lap-top op het scherm van een A-10. Er lopen plm. 70 mensen in colonne. "Dit is geen avondvierdaagse!" De Taliban willen Chora innemen omdat het een belangrijk kruispunt is op doorvoerroutes. Er worden ook andere talen via de radio onderschept zoals Bosnisch en Tjetsjeens wat er op duidt dat er ook buitenlandse strijders deelnemen. Het verloop is verder bekend, maar aangegeven moet worden dat hier door Nederlandse inbreng een keerpunt werd bereikt. Niet alleen werd het imago van een goed geoliede strijdmacht neergezet die kan vechten, maar ook een belangrijk breekpunt in het Talibanverzet bereikt. Voorlopig is ISAF nog bezig stabiliteit gewapenderhand te brengen, maar als de ANA beter in de controle fase zit dan kan er meer wederopbouw plaatsvinden. Tot dan toe doen zeer gemotiveerde Nederlanders daar uitstekend werk en eigenlijk verdient dit meer bewustzijn in de Nederlandse samenleving.

Kees Otten en Wim Das
